

блат) тих планова. Тако ће катастар у Босни и Херцеговини добити велике површине наново премерене и реамбулисане, а то све иде у прилог побољшању и исправци техничког катастра у Босни и Херцеговини.

ЛИТЕРАТУРА:

Уредба са законском снагом о додељивању државног шумског земљишта и ликвидација узурпација у ранијој Босни и Херцеговини.

Правилник: за извођење Уредбе о додељивању државног шумског земљишта и ликвидацији узурпација у ранијој Босни и Херцеговини број 27.527/36.

Упутства за рад теренских секција бр. М. ш. и р. 13014/37.

Milenko P. Mičić
geometar

О ШЕРИЈАТСКОМ НАСЛЕДНОМ ПРАВУ

Смрћу неког лица као субјекта разних права настаје извесан поремећај, који има да се доведе у склад са постојећим правним стањем. У ту сврху код среских судова воде се оставинске расправе. По датјој речи интересаната суд издaje одлуке по општем грађанском поступнику за све грађане сем грађана исламске вере. Оставинске расправе за муслимане воде шеријатски судови, јер основ целокупног друштвеног и породичног живота муслимана јесте шеријат.

За све немуслимане, па добрим делом и за муслимане само по рођењу, шеријат значи што и X, Y или Z — непознанца. То он значи и онда, ако се из њега издвоји наука о верованју и обредима, те остави само наука о друштвеном животу. Прва два одломка те велике науке може свако да увађава према својим религиозним осећањима и шватањима уопште, али к' овоме задњем као и свим правним правилима, који произлазе из њега — дакле шеријатском праву, мора да pride сваки наш човек а геометар посебно. Geometar мора да detaljno проучи бар приватно шеријатско право а нарочито његов део — наследно право.

На основу одлука датих по шеријатском наследном праву gruntovnica врши пренос некретнина са умрлог на његове наследнике. Koliko је gruntovnica у tesnoj vezi са katastrom, koliko живот једне зависи од живота друге установе, сувишно је naglašavati. А када се уз то зна, да у Босни и Hercegovini има $\frac{1}{3}$ — од ukupnog stanovništva — muslimanske vere, чiji живот одређује шеријат и где gruntovnica има и свој век, онда је јасна neophodnost poznavanja од стране geometra свих правних правила шеријатског наследног права.

Шеријатско наследно право је много složeno koliko с obzirom на objekt toliko и subjekt наследног права. Оно obuhvata и сва права и obaveze што ih је umrli pred smrt imao, што nije slučaj kod грађанског наследног закона. Зато zadaća

ostavinske rasprave po šerijatu jeste razrez imovine po odbitku pogrebnih troškova i svih obaveza, koje je umrli konačno pred smrt imao. Uz to prvenstveno treba udovoljiti njegovoj poslednjoj volji — testamentu ako ga je ostavio, pa tek onda dolaze naslednici da prime svoje zakonske kompetencije.

I dok građansko zakonsko nasledno pravo jasno operiše sa lozama, kolenima tako da uvek bliža isključuje dalju bez obzira na pol, šerijat je neverovatno složen. On nekretnine najpre deli na dva dela: mulk i mirije. U mulk spadaju: okućnice, dvorišta, zgrade, gradilišta i bašče zasadene voćem. U mirije dolaze sva druga zemljišta — kulture. Za mulk — nekretnine predviđa sedam glavnih kategorija.

U I kategoriju dolaze naslednici, kojima je tačno brojem s obzirom na gore rečenu čistu delost — određeno nasledovanje, a to su sledeća lica: roditelji i njihovi pretci, žena kao i punokrvna braća i sestre. Roditelji u glavnom nasleduju od $\frac{1}{3}$ (majka) do $\frac{1}{6}$ (otac) od celog kao i preteka već prema tome sa kime dele. Sa pretcima roditeljevim skoro je isti slučaj kao i sa roditeljima samo što ovde i baba počinje sa $\frac{1}{6}$. Žena prima nasledstvo u $\frac{1}{4}$ ako se deli sa potomcima muževim inače $\frac{1}{8}$ ali u vlasništvo, što nije slučaj kod građanskog naslednog prava (nego prima u doživotno uživanje). Muž nasleduje ženu sa $\frac{1}{2}$ i $\frac{1}{4}$ — istim redom kao i žena muža sa $\frac{1}{4}$ odnosno $\frac{1}{8}$. Braća i sestre počinju sa $\frac{1}{2}$ od celog kao i preteka s tom razlikom, što sestre uvek nasleduje $\frac{1}{2}$ bratovog nasledovanja. Pretek je ostatak po odbitku zakonskih delova od čistog celog.

U II kategoriji dolaze lica, koja nasleduju ostatak — pretek ili deo od njega ako ih je više, u koju dolaze: Sinovi i njihovi muški potomci kao i muški pretci lica iz I kategorije — srodnici po debeloj krvi. U ovoj kategoriji prvenstvo ima uvek bliži ostavitelju i on nasleduje pretek dok dalji nasleduje samo zakonski deo. Vrlo je složeno i karakteristično dopunjavanje ovih dvaju kategorija te bi nas njihovo detaljisanje moglo daleko odvesti, što nam ne dopušta ni namena ovog članka.

U III kategoriju dolaze naslednici iz I kategorije, koji nasleduju i pretek imovine ako nema naslednika II kategorije. Ako i pored toga naslednici iz I kategorije po zakonu ne uzmu svu raspoloživu imovinu, a ima tzv. naslednika tanke i razvodnjene krvi: kćeri i braća po majci, punokrvne sestre, sestre po ocu, sestre po majci itd. onda oni dolaze u obzir. Muž i žena se isključuju ovom kategorijom, jer oni nisu krvni nego bračni srodnici.

Naslednici IV kategorije su srodnici po tankoj ženskoj krvi. Oni nasleduju tek onda ako nema naslednika ni iz jedne od napred pobrojanih kategorija, koja se opet deli na četiri grupe. U prvu grupu IV kategorije spadaju potomci ženskih potomaka umrlog lica: deca od kćeri kao i deca sinovljevih kćeri sa potomcima. U drugu grupu dolaze pretci preko ženske osobe: majčina majka, majčin otac i njihovi pretci. U treću

potomci od sestara kao i kćeri od braće i njihovi potomci. U 4 grupu bi došle tetke po ocu, stričevi po majci i njihovi potomci.

U V kategoriju dolaze posvojjčad, čije je pravo nasledivanja vezano izvesnim uslovima.

VI kategorija govori o naslednicima po testamentu, a dok u VII dolazi država kao čuvar tzv. ošasne imovine.

Sa tim bi bio — u glavnim crtama — prikazan red nasledivanja mulk-nekretnina što ima svoje osnove u Koranu, dok mirije reguliše tzv. „17 Muharema zakon” sa svojom osnovom u „7 Ramazanskom zakonu” (Interesantno je naglasiti da raspolaganje mirijom Koranom je zabranjeno isto kao recimo vinom i slaninom). Mirije nisu bile privatno pravna svojina nego državna i nije se sa njima moglo slobodno raspolagati nego jedino nasledivati sa pravom uživanja. Po „Muharema zakonu” mirije se nasleđuju sledećim redom:

- 1) Deca umrlog jednakim delovima bez obzira na pol sa svojim potomcima.
- 2) Roditelji sa svojim pretcima.
- 3) Punokrvna braća i braća po ocu — nasleđuju jednakim delovima.
- 4) Punokrvne sestre i sestre po ocu.
- 5) Braća po majci.
- 6) Sestre po majci. — Zadnja četiri reda se međusobno isključuju analogno lozama po građanskom zakonskom naslednom pravu.
- 7) Bračni drugovi nasleđuju $\frac{1}{4}$ ako dele sa roditeljima umrlog, njihovim pretcima i pobočnim srodnicima (braćom sestrama itd. roditeljevima) inače nasleđuju celokupnu imovinu ako su sami i bez dece. Udovica nema pravo nasleđa ako deli sa decom ostavitelja-muža.

Najubedljivije nam govori današnje stanje katastarskog operata, koliko duboko zaseca šerijat (odnosno njegovo nasledno pravo) u njegov život. Odmah naslovna strana posedovnog lista otpočinje dugu istoriju pravnih, agrarnih, posedovnih odnosa što ih je islam-šerijat otvorio. Svu tu interesantnu složenost posedovnih odnosa stvorenih napred izloženim naslednim pravom najbolje će ilustrovati izvod jednog posedovnog lista, koga donosimo. U posedovnom listu broj 102 K. o. Kozluk, srez Zvornik, upisano je 30 suvlasnika na površini od 92,30 m² oranice, 26,90 m² vrta i 12,40 m² kućišta, čiji kat. č. prihod iznosi 561.30 din. Važniji suvlasnici sa svojim delovima su sledeći:

1) Marhovšević umr. Hamida Muradif				
35.582	142.324	83.389	43,841.683	
729.900	13,138.200	3,503.520	14.241,808 000	
2) Marhovšević umr. Hamida Hava				
35.582	71.162	83.380	43,841.683	
1,459.800	13,138.200	7,007 040	28 483,617.000	

- 3) Marhovšević Huseina Abid 7/52+1/40
 4) Marhovševića Huseina Hasan 7/52+7/624
 5) Šabić umr. Hamida Avdo 35/2808
 6) Šabić rod. Kadić Arifa 7/1872
 : . . . . .
 : . . . . .
 30) Pekmezić Bege Sevda 343,841.683
   28.483,616.000

Sada kako geometar, koji naide na ovakvo stanje stvari može prići nekom stručnom poslovanju a da se prethodno dobro ne upozna sa svim onim momentima, koji su stvorili to stanje. Geometar ne sme shvatiti da je samo tehničko lice, koji ima jedino da utvrđuje opseg, veličinu svojine i da ga se ništa ne tiče vid prava u tom opsegu. Naprotiv on mora da ude čak i u detalj pravne strane stvari i da kroz nju ude u psihi individue, jer će jedino na taj način svaku stvar postaviti na svoje mesto i izbeći sve neprijatnosti, koje mu laicizam može da pribavi. Jedno od — koliko važnijih toliko i složenijih pravnih pitanja, koja se nameću geometru, jeste (ovde ukratko izloženo) šerijatsko nasledno pravo, koje ima svoju prošlost, interesantnu sadašnjost te i budućnost, koja se očituje u životu, postojanju jednog velikog dela našeg naroda.

O NESAGLASNOSTI KATASTRA, ZEMLJ. KNJIGA I FAKTIČNOG STANJA

Povodom ranijih članaka o ovoj temi razvila se opširnija rasprava, te ovde donosimo mišljenja kolege Džinića i Hodžića.

Muradif Džinić
k. geometar

Pročitavši izlaganja kolega Ejuba Hodžića i Stevana Vukovojca u zadnjim brojevima glasnika, našao sam za potrebno osvrnuti se na njih i iznijeti svoje mišljenje po gornjem pitanju. Tim prije što mi je kao nasledniku kol. Vukovojca na upravi, u kojoj je on oprobao svoj metod, o kojem piše (i koji je, kako sam kaže, predložio i Ministarstvu), vrlo dobro poznat taj način sredivanja kat. operata. Šta više, meni je poznato i ono, što kol. Vukovojcu nije toliko poznato o njegovom metodu, a to su rezultati toga rada, obzirom na izvršeno zaduženje zemljarinom, kao i daljnje provođenje promjena u tom operatu.

Tema je suviše opširna, a da bi se sve moglo izložiti u jednom članku, ali pošto se već evo otvori, kao neka anketa preko našeg Glasnika o tome pitanju, biće mislim korisno, da se čuju razna mišljenja, stvorena na temelju iskustva i studiranja tog pitanja, iz kojih će se moći stvoriti jasna slika sa-